

A MEDIÁCIÓS ELJÁRÁS JELLEGZETESSÉGEI A NÉMET JOGBAN.
ALTERNATÍV VITARENDEZÉSRE VALÓ TÖREKVÉS AZ
IPARJOGVÉDELEMBEN

Orosz Nóra Natália

I. Bevezetés

A mediációs eljárás célja a különböző tagállamok eltérő vitarendezési kultúrájától illetve az ebből adódó különbségektől függetlenül minden tagállamra egységesen igaz, hogy az alternatív konfliktuskezelés során nem a fél igazának eldöntése a cél, hanem – közös vitarendezés útján – a jogi problémára történő megoldáskeresés.

Az Európai Parlament és a Tanács 2008/52/EK (2008. május 21.) irányelvét a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól 36 hónapon belül, azaz 2011. május 21-ig kellett volna átültetni a német jogba.¹ Az egységes mediációs törvény meghozatalára a mai napig nem került sor. A Bundestag 2011 decemberében másodszer is módosította a mediációs törvényjavaslatot.

Az irányelv a határokon átnyúló, polgári és kereskedelmi ügyekben felmerült vitákra terjed ki. Célja a jogviták alternatív rendezésének elősegítése és azok egyezséggel történő rendezésének megkönnyítése, melyek elengedhetetlen feltételei a bíróságon kívüli eljárások fejlesztésének.² Az irányelv azokra az esetekre is alkalmazható, melyekben a bíróság utalja a feleket a közvetítésre, vagy a nemzeti jog írja elő számukra az alternatív vitarendezési módszer igénybevételét.

Az irányelv átültetése a nemzeti jogba a tagállami jogszabályok átfogó, minden jogterületet – így az iparjogvédelmet is – érintő harmonizációját igényli. A német mediációs törvény megalkotása körüli konfliktusokat tovább bonyolítja a német törvényhozást jellemző gyakorlat, mely csupán olyan mennyiségű törvényalkotást szorgalmaz, amennyi feltétlenül szükséges. Az iparjogvédelem területén az általános mediációs szabályok érvényesülnek.

A dolgozat célja a mediációs eljárás német joggyakorlatbeli jellegzetességeinek meghatározásától kezdve, az eljárás menetének, technikájának – a gazdasági ügyekben és az iparjogvédelemben fellelhető eltérések kiemelésével történő – ismertetésén át az alternatív vitarendezés egyre erősödő nemzetközi szerepének bemutatása.

¹ Denis DIOP / Alexander STEINBRECHER: Ein Mediationsgesetz für Deutschland: Impuls für die Wirtschaftsmediation? *BB* (2011) 131.

² Az Európai Parlament és a Tanács 2008/52/EK (2008. május 21.) irányelvét a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól, 1. cikk.

II. A mediációs eljárás jellegzetessége

A RefE-MediationsG³ 1. §-ának (1) bekezdése szerint a mediáció egy bizalmi eljárás, melyben a felek a mediátor segítségével önkéntesen és saját felelősségükre vállalják a vitájuk kölcsönös egyeztetés útján történő megoldását.

Ahogy minden konfliktuskezelő – függetlenül attól, hogy az illető döntőbíró, közvetítő vagy egyeztető –, a jogvitában a mediátor is egy független harmadik személy, a német terminológia szerint *allparteilich* és nem *unparteilich*,⁴ és a bírótól eltérően nincs az állam által reá ruházott autoritása. Minden alternatív vitarendezési eljárásban – így a mediációban is – a vitatkozó felek a központi szereplők, ők az eljárás „urai” és döntéshozói. A mediátor feladata azonban nem merül ki abban, hogy meggyőződjön arról, hogy a felek megértették-e az eljárás szabályait. A közvetítő harmadik személy a vita menedzsereként vesz részt az eljárásban, mindvégig megőrizve a függetlenségét.

1. A közvetítő semlegessége

A RefE-MediationsG 1. §-ának (2) bekezdése szerint a közvetítő független személy, döntési jogosultság nélkül. A mediátor csak szervezi, irányítja az eljárást. A RefE-MediationsG 2. § -ának (3) bekezdése szerint semlegesség jellemzi, ami azt jelenti, hogy mindkét félnek azonos mértékben elkötelezett.

Németországban „bárki” lehet mediátor, és kitheti a „mediátor” táblát az ajtajára, lehetőség van azonban szakirányú képzések elvégzésére, melyeket az egyetemek nyújtanak. A mediátorok különböző szakmai végzettséggel rendelkeznek. Ennek azért van jelentősége, mert minden vita más-más kezelési módszert (jogi, lélektani stb.) igényel. Míg például a jogi közvetítő az esetek nagy részében a jogilag releváns tények elemzéséből indul ki, addig a pszichológus akár az anya-gyermek viszony rendezésében is keresheti a vita megoldását. Az olyan speciális szakterületeken, mint az iparjogvédelem, kiemelkedően fontos, hogy a mediátor megfelelő szakismerettel rendelkezzen. Különösen a szabadalmi jog területén szükséges a többnyire technikai jellegű szakismeret. Minden mediátor-irodának eltérő, az iroda karakterére jellemző vitarendezési stílusa van. A felek ennek ismeretében választják a közvetítő szakembereket. Az ügyvédi részvétel az eljárásban megengedett, de nem kötelező.⁵

Az iparjogvédelmi eljárásokhoz az „Europäisches Institut für Konfliktmanagement” listájából lehet kiválasztani a megfelelő mediátort. Kedvező megoldás egy mediátorokból álló csoport kiválasztása, és lehetőleg számos foglalkozás összekapcsolása. Több, szakértelemmel rendelkező mediátor bevonásával ugyanis idő és pénz takarítható meg, kiváltképpen az összetett, bonyolult ügyekben. Különösen fontos továbbá a vállalatok – mint szociális központok – struktúrájának ismerete. Ezek konfliktusrendezésére ugyanis az általánostól eltérő szabályok érvényesülnek, mely különbözőség a viták komoly jogi

³ Entwurf eines Gesetzes zur Förderung der Mediation und anderer Verfahren der außergerichtlichen Konfliktbeilegung, 2011. 01. 12. (a továbbiakban: RefE-MediationsG).

⁴ Gerald SPINDLER: *Gerichtsnaher Mediation in Niedersachsen*, Göttingen, 2006, 85.

⁵ Horn BECKER: Notwendige Regelungen eines deutschen Mediationsgesetzes, *SchiedsVZ* (2006) 270; DIOP / STEINBRECHER, (id. m. 1) 5; Markus HARTUNG / Felix WENDENBURG: Die interprofessionelle Mediationskanzlei – Zusammenarbeit von Anwaltsmediatoren und nichtanwaltschaftlichen Mediatoren, *NJW* (2009) 1552.

jellegzetességéből fakad. A vállalati vitarendezés során például gyakori az ügyvédi részvétel. Az ügyvéd bevonása más ügyekbe egyrészt nem kötelező, másrészt nem is jellemző, hogy a felek ragaszkodnának hozzá.

2. A felek önkéntessége

A felek szabadon választják a mediátort a RefE-MediationsG 2. §-ának (1) bekezdése szerint. A RefE-MediationsG 1. §-ának (1) bekezdésében meghatározott mediátori döntési jog hiánya a felek saját felelősségének visszája. Ehhez szorosan kapcsolódik a mediátornak a RefE-MediationsG. 2. §-ának (2) bekezdésében foglalt kötelezettsége: meggyőződni arról, hogy a felek szabadon választották-e a közvetítő eljárást, és hogy megértették-e az eljárás lefolytatásának szabályait.⁶

Az iparjogvédelmi eljárásokban a legnagyobb vita forrása lehet a szabadalmi jog megállapítása azzal szemben, aki hasonló találmányra indított szabadalmi eljárást vagy azzal a harmadik személlyel szemben, akinek érdekében áll a szabadalmi jog semmissé nyilvánítása vagy annak megállapítása, hogy a szabadalmi jog nem a harmadik személyt illeti meg. Az eljárások harmadik fajtája, amikor a szabadalmas a Német Szabadalmi Hivatallal kerül konfliktusba. Legtöbbször a felek között nincsen szerződéses kapcsolat. Ebben az esetben lehetőség van a mediációs eljárásban való *ad hoc* jellegű megállapodásra. Amennyiben szerződéses kapcsolat áll fenn a felek között, pl. egy licencia szerződés formájában, úgy a mediációs klauzula alapján kerülnek meghatározásra az eljárási szabályok.

Az eljárás elején a felek és a mediátor szerződést kötnek, melynek az iparjogvédelem területén végzett alternatív vitarendezés során a legfontosabb része annak az elvnek a rögzítése, hogy egy bizalmi eljárás folyik, és a bizonyíték felhasználására vonatkozó szabályok lefektetése. Ez utóbbi a konstruktív vitarendezés egyik legfontosabb előfeltétele.

Ide tartozik a titoktartási kötelezettség és a bizonyítékok felhasználásának tilalma, valamint a tanúvallomás megtagadásának joga. A következőkben ezeket részletesebben elemzem.

a) A titoktartási kötelezettség és a bizonyítékok felhasználásának tilalma. A RefE-MediationsG 4. §-a szerint az eljárás bizalmosságára vonatkozó szabályok magukba foglalják a mediátor titoktartási kötelezettségét, mely minden információra vonatkozik, melyeknek a tevékenysége során a birtokába jut. A mediátor tájékoztatja a feleket a titoktartási kötelezettségének a terjedelméről. Már az eljárás elején, különösen a titoktartás és bizonyításfelhasználás körében lehetőség van az alapvető magatartási szabályok lefektetésére. Erről a felek megállapodást köthetnek, mely a mediációs szerződés lényegi részét képezi. A felek kötelezik magukat arra, hogy a mediátort egy későbbi, esetleges döntőbírói vagy rendes bírói eljárásban sem tanúnak, sem szakértőnek nem nevezik meg.⁷

⁶ Klaus J. HOPT / Felix STEFFEK: *Mediation*, Tübingen, 2008, 12.

⁷ Klaus-Martin GRÖT / Daniela V. BUBNOFF: Gibt es „gerichts feste Vertraulichkeit in der Mediation? *NJW* (2001) 339.

b) A tanúvallomás megtagadása. A ZPO 383. §-a (1) bekezdésének 6. pontja szerint „tanúvallomás megtagadási joguk van azoknak a személyeknek, akik hivataluknál, állapotuknál, foglalkozásuknál fogva olyan bizalmas információk birtokában vannak, melyeknek megtartása azok természete vagy azon jogi előírás szerint szükséges, mely ezekre a tényekre titoktartási kötelezettséget ír elő.” E szabály szerint nemcsak azokra a tényekre vonatkozik a tanúvallomás megtagadása, melyekre a törvény titoktartási kötelezettséget ír elő és melyek megtagadását a büntetőjog szankcionálja (StGB 203. §), hanem azokra is, melyeknek ismerete azok természetéből adódóan a titoktartás kötelezettségét feltételezi.⁸ Nem kell a ZPO-ra hivatkozni olyan szakmák esetén, melyek gyakorlásából eleve következik a tanúvallomás megtagadásának joga, illetve a titoktartás kötelezettsége (Pl. ügyvéd, bíró, közjegyző, pszichológus, pap/lelkész).

III. Az mediáció fajtái és az eljárás lefolytatásának általános és kiegészítő szabályai

A mediációs eljárásnak három fajtája ismert: az *außergerichtliche Mediation* (bírószági eljárástól független, bíróságon kívüli), a *gerichtsnahe Mediation* (bírószági eljárás alatti, de bíróságon kívüli) és a *gerichtsinterne Mediation* (bírószági eljárás alatti, bíróságon belüli, döntési jogosultság nélküli bíró által). Az utóbbi kettő abban különbözik egymástól, hogy a *gerichtsnahe Mediation* során a bíróság felajánlja a feleknek a bíróságon kívüli vitarendezés lehetőségét. További különbség nem mutatható ki a két eljárás között, melyeket maguk a jogász mediátorok sem tudnak lényegében elhatárolni egymástól. A „bírószágközeli” eljárás már nem szerepel a legutóbbi törvényjavaslatban, ahogyan a bírómediátor fogalma sem.⁹

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvény 140. §-ának (1) bekezdése alapján a szövetségi államoknak lehetőségük van ezekre a jogvitákra meghatározott bíróságot választani. Az iprajogvédelmi sérelmekkel kapcsolatban indított ügyek 96%-a öt bíróságon összpontosult. Mivel a bírók jogászok és nem természettudományokban jártas szakemberek, így még a mediátorok nélkül folytatott eljárásokban is szükség van a szakértői ismeretekre.

Az egyes eljárások közötti átjárhatóságot bizonyítja a ZPO 278. §-a (5) bekezdésének módosítása, melynek eredeti szövege szerint: „A bíróság a feleket békéltető tárgyalás céljából egy megbízott vagy megkeresett bíró elé utalhatja.”

A módosított törvény szövege alapján: „A bíróság a feleket békéltető tárgyalás vagy egyéb békéltetési kísérlet céljából egy békéltető bíró mint megbízott vagy megkeresett bíró elé utalhatja.”

Arra a kérdésre, hogy mit értünk ebben az összefüggésben egyéb békéltetési próbálkozás alatt, választ ad az új mediációs törvényjavaslat által beillesztett a) pont (ZPO 278 a. §): „A bíróság bármikor javasolhatja a feleknek egy bíróságon kívüli konfliktuskezelési eljárást.”

⁸ Franz HOFMANN: Vertraulichkeit in der Mediation – Möglichkeiten und Grenzen vertraglicher Beweisverwertungsverbote, *SchiedsVZ* (2011) 149.

⁹ Anette GUCKELBERGER: Einheitliches Mediationsgesetz auch für verwaltungsrechtliche Konflikte? *NVwZ* (2011) 391.

Mindennek eredményeként, a RefE-MediationsG 36 a. §-a szerint a bíróság felfüggeszti a tárgyalást, amennyiben a felek egy ilyen eljárás mellett döntenek.

A mediációs eljárás előnye a bírósági eljárással szemben, hogy a felek nincsenek az eljárási előírásokhoz kötve, és mindent szabadon határozhatnak meg. Az eljárás nagyon fontos jellemzője a bizalmi elv, amit a mediáció során szigorúan be kell tartani. Az eljárás előnye a bírósági eljárással szemben, hogy nem húzódik el olyan sokáig. További vonzereje a költséghatékonyság. Ügyvédi részvétel nem kötelező az eljárásban, így az eljárás összesen nem kerül többé 200 Euro-nál.

Mind a bíróságon kívüli, mind az azon belüli eljárásra igaz, hogy már az eljárás kezdetén tisztázni kell, hogy melyek azok a gondolatok, melyeket a felek nem szándékoznak megosztani egymással, valamint, hogy egyáltalán le akarják-e a folytatni a mediációt.

A lényeges különbségek a *gerichtsinternes* és az *außergerichtliches Verfahren* között az eljárás lefolytatásában és a mediátor személyében mutatkoznak meg. A módosított törvényjavaslatban a *Richtermediator* (bírómediátor) helyett már a *Güterichter* (békéltető bíró) kifejezést használja a jogalkotó.¹⁰ A *Güterichter* a felek egybehangzó javaslatára jelölhető ki. A mediátor tevékenységét szabályozó előírások mindenben érvényesek a bírómediátorra is, így a jövőben annak a törekvésnek is meg kellene valósulnia, hogy a mediátorhoz hasonlóan ő is a felek által szabadon választható legyen.¹¹

Az iparjogvédelmi ügyekben a szerzői jogi törvény UrhG 36. § (3) és (4) bekezdései szerint a felek az általános szabályok szerint állapítják meg az eljárás lefolytatásának feltételeit, és szabadon választják a „Schlichter”, valamint ezzel a mediátort is.

A bírómediátornak mint az „ügy menedzserének”¹² minden jogi értékeléstől mentesen kell vezetnie az eljárást, és tartózkodnia kell a véleménynyilvánítástól, illetve a konfliktus megoldásának sejtetésétől, ami megfeleltethető a magyar jogászai gondolkodásban elterjedt értelemben használatos „prejudikáció tilalmának”. Itt meg kell jegyezni, hogy a német joggyakorlatban ez a kifejezés ismeretlen, a prejudikációt egy teljesen más értelemben, a prejudíciumhoz, azaz a korábbi döntéshez való kötöttségre vonatkozóan használják.

A „bírósgközeli” és a bírósági eljárás alatti mediáció során lehetőség van arra, hogy a felek a pertárgyat érintő követelésükről szóló megállapodásukat perbeli egyezségként vetessék jegyzőkönyvbe. Ennek feltétele, hogy a felek az eljárásnak a pertárgyat érintő részét be kívánják fejezni.¹³ A mediációs eljárás során a jegyzőkönyv-készítés általános feltétele, hogy a felek ebben külön megegyezzenek.

A bírómediátor a bíróságon kívüli konfliktuskezelés közvetítőjéhez hasonlóan számos alternatív konfliktuskezelési technikát alkalmazhat, és szabadon állapíthatja meg az eljárás levezetésének technikáját. Mivel a mediáció konfliktuskezelési stílusa a mediátor személye, eddigi tapasztalata és az ügy jellege szerint változhat, érdemes a feleknek már az eljárás elején lefektetni a számukra legkedvezőbb módszertani szabályokat. Lehetőség van arra is, hogy a mediátor a felekkel külön beszélgetést folytasson. Ehhez mindkét félnek hozzá kell járulnia. Gazdasági ügyekre szakosodott jogász mediátorok elmondása

¹⁰ SPINDLER, (id. m. 4) 85.

¹¹ DIOP / STEINBRECHER (id. m. 1) 132.

¹² SPINDLER, (id. m. 4) 78.

¹³ SPINDLER, (id. m. 4) 47.

alapján ez a német közvetítői gyakorlatban nagyon ritkán fordul elő. Míg a magyar joggyakorlat külön figyelmet szentel ezeknek a beszélgetéseknek a különös védelmére, erre a német jogalkotó nem helyezett hangsúlyt, ugyanis az ottani vitakultúrára jellemző a személyesség veszélyének minden formában történő elkerülése.¹⁴

A különösen érzékeny adatok felvétele és megosztása sarkalatos kérdés az eljárás kezdeti szakában. A vitarendezés konstruktív előrehaladásának szempontjából fontos, hogy a felek megosszák a mediátorral az érdekeik szempontjából fontos információkat. Az eljárás leghosszabb és legtartalmasabb részét a kölcsönös egyeztetés és vita alkotja, mely a megoldáskereséssel zárul. Ide tartozik a megoldási javaslatok értékelése is.¹⁵

A gyors konfliktuskezelés érdekében általában 5 fős csoportokban való vitakezelést javasolnak a szakemberek, melyek párhuzamosan, más-más mediátor vezetésével működnek. A bíróságon kívüli eljárásban gyakori a Co-mediáció, melynek lényege, hogy különböző szakmai csoporthoz tartozó mediátorok dolgoznak együtt, ez segíti az eltérő szakmai érdekeltségű viták eredményes rendezését.¹⁶ Különösen fontos ez az iparjogvédelmi ügyekben, amelyekben hatalmas előnyt jelent a megfelelő technikai ismeretekkel rendelkező szakemberek bevonása az eljárásba.

IV. Az eljárás lefolytatására vonatkozó kiegészítő szabályok

A német mediációs törvényjavaslat kiegészítő szabályai értelmében a keresetlevélnek a ZPO 253. §-a (3) bekezdésének új, 1. pontja szerint tartalmaznia kell, hogy a felek vállalják a mediációt vagy az egyéb bíróságon kívüli konfliktuskezelést. Erről a lehetőségről le is mondhatnak, ezt azonban meg kell indokolniuk. Kötelező meghatározni továbbá, hogy korábban zajlott-e már az adott vitában másik mediációs eljárás. Ennek hiánya az Európai Unió egyes tagállamaiban komoly szankciókat von maga után.¹⁷

A ZPO várható kiegészítésével (ZPO 796 d. §) a mediáció során hozott megállapodást a felek írásbeli nyilatkozatára végzés formájában végrehajthatónak kell elismerni. Megtámadásnak helye nincs.

Végrehajtható továbbá a perbeli egyezség és a kétoldali megállapodás, amennyiben azt közjegyzői okiratba (ZPO 794. § (1) bek. 5. pont) vagy ügyvéd által ellenjegyezett okiratba (ZPO 794. § (1) bek. 4 b. pont) foglalták.

Az iparjogvédelmi perekben perbeli egyezségnek tekinthető a licencia szerződés megkötése vagy módosítása, valamint a kutatás-fejlesztési egyezség.

Az új mediációs törvényjavaslat nem szabályozza az elévülést. A BGB 203. §-ának első mondatára való hivatkozás nem kielégítő, mely szerint az elévülési időt a mediációs eljárás megszakítja, és majd akkor folytatódik, amikor a felek úgy döntenek, hogy befejezik a mediációs eljárást. A Ktv. 35. §-a (1) bekezdésének d) pontja szerinti magyar szabályozástól eltérően az új német mediációs törvényjavaslat nem korlátozza a

¹⁴ Ulla GLÄBER / Joanna KUBLIK: Einzelgespräche in der Mediation, *Zeitschrift für Konfliktmanagement* 3 (2011) 89.

¹⁵ Peter TOCHTERMANN: Mediationsklauseln – Teil I, *Zeitschrift für Konfliktmanagement* 2 (2008) 58.

¹⁶ Markus TROJA: Co-Mediation – Kategorie, Mediative Berufspraxis, *Zeitschrift für Konfliktmanagement* 6 (2005) 161; Markus TROJA: Sieben Methoden für die Mediation in Gruppen, *Zeitschrift für Konfliktmanagement* 2 (2008) 54.

¹⁷ DIOP / STEINBRECHER, (id. m. 1) 134.

közvetítői eljárás tartamát. A német szakirodalom pozitív példaként említi a mediációs törvényünk ide vonatkozó szabályozását, mely nem hagyja „elhomokosodni” az ügyeket.¹⁸

A ZPO 91. §-ának általános szabálya szerint (vö. a Pp. 78. § (1) bekezdésével) a mediáció meghiúsulása esetén a bírósági eljárás során. „a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a peresztes felet kell kötelezni.”

Az új mediációs törvénnyel és az azt támogató jogszabálmódosításokkal egyre erőteljesebbnek látszik az a törekvés, hogy a mediációs eljárás az általános szerződési feltételek részét képezze. Ez azonban még nem terjedt el a joggyakorlatban, mely a Ptk. 205/B. §-a (2) bekezdésének első mondatában is fellelhető jogszabályi korlátozásra vezethető vissza: „Külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről (ászf.), amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen vagy valamely – korábban a felek között alkalmazott – kikötéstől eltér.”

A BGB 305 c. §-ában foglalt rendelkezés szerint – párhuzamba állítva a magyar polgári jogi szabállyal – a német joggyakorlat a mediációt az ászf. részeként „meglepő és többjelentésű” kikötésként értékeli: „Az általános szerződési feltételek azon rendelkezése, mely a körülmények, különösen a szerződés külső megjelenése alapján olyan szokatlan, hogy a másik fél azzal nem számolhat, nem válik a szerződés részévé.”

Ez kiváltképpen arra az esetre vonatkozik, amikor a mediációs klauzula kötelező alkalmazási követelménnyel kerül megszerkesztésre, és a feleket arra kötelezi, hogy a bírósághoz fordulás előtt mediációt folytassanak le, visszatartva a másik felet attól, hogy közvetlenül a bírósághoz fordulhasson.¹⁹

V. Befejezés

A nemzetközi mediációs szervezetek kialakítása és a fokozott nemzetközi együttműködések azt bizonyítják, hogy egyre nagyobb szükség van az alternatív vitarendezésre a gazdasági és az iparjogvédelmi vitákban. Ezt mutatják a müncheni *Centrale für Mediation* (CfM) modernizációs törekvései, mediátor-képzései, rendszeresen megrendezett workshop-jai, és a tanulmányban több ízben idézett *Zeitschrift für Konfliktmanagement* (ZKM) szakmai folyóirat cikkei, melyek a legújabb kutatási eredményekről, módszerekről számolnak be, nemcsak a mediáció, hanem az egyéb bíróságon kívüli alternatív konfliktuskezelési eljárások területén is. Az interdiszciplináris folyóirat úttörőnek számít a mediáció-kutatás területén egész Európában, hiszen Németországon kívül különös figyelmet szentel az alternatív vitarendezésben élen járó más országok, így Ausztria és Svájc példaértékű joggyakorlatának bemutatására is.

Jelentős előrelépés figyelhető meg Európán kívül is. A két szupranacionális szervezet, a *World Intellectual Property Organization* (WIPO) és az *Intellectual Property Office of Singapore* (IPOS) képviselői által 2011. szeptember 28-án Genfben kötött memorandum biztosítja a WIPO *Arbitration and Mediation Centre* és az IPOS közötti jö-

¹⁸ HOPT / STEFFEK, (id. m. 6) 56.

¹⁹ Peter TOCHTERMANN: Mediationsklauseln in Allgemeinen Geschäftsbedingungen, *Zeitschrift für Konfliktmanagement* 2 (2008) 115.

vöbeli együttműködést, mely 2012. január óta megkönnyíti a határokon átnyúló viták nemzetek feletti elrendezését, a szupranacionális mediáció lehetőségének biztosításával.

Végül egy szemléltető táblázat következik annak bemutatására, hogy hol helyezkedik el a mediáció az egyéb alternatív konfliktuskezelési eljárások között:

	Egyeztetési eljárás	Közvetítői eljárás	Döntőbíráskodás
Konfliktuskezelő	egyeztető	közvetítő/bírómediátor	döntőbíró
Döntési jog	–	–	+
Eredmény	egyezség	mediációs megállapodás / perbeli egyezség	döntőbírói ítélet

Az egyeztetési eljárás során született egyezséggel szemben a mediáció esetében a mediációs megállapodás és a perbeli egyezség is végrehajtható. Bár az előbbi tekintetében erre a gyakorlatban nincs szükség. A bíróságon kívüli eljárás során kötött megállapodás, a „*Mediationsvereinbarung*” ugyanis egy „*self-enforcing agreement*”,²⁰ azaz egy önmagában kikényszeríthető szerződés.

Egy német mediátor szerint „ez nem csak a mediátorok idealizált vágya, hanem már megvalósult gyakorlat.” Ez lenne a kulturált konfliktuskezelési technika, a mediáció célja, és talán egyszer – Arany János Fülemiléjéből idézve – tényleg elmondhatjuk, hogy csak „hajdanában” volt igaz: „Hajdanában, amikor még így beszélt a magyar ember: | Ha per, úgymond, hadd legyen per!”

²⁰ SPINDLER, (id. m. 4) 37.